

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

11 decembrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul Penal în următoarea componență:

președinte:

Diaconu Iurie

judecători:

Catan Liliana

Guzun Ion

examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de avocatul Ceban Victor în numele inculpatului, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 20 martie 2019, în cauza penală privindu-l pe

POPUȘOI Roman XXXXX, născut la XXXXX,
originar și domiciliat în mun. XXXXX.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 22.09.2017 – 28.09.2018;

Instanța de apel: 12.10.2018 – 20.03.2019;

Instanța de recurs: 24.10.2019 – 11.12.2019.

c o n s t a t ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, din 28 septembrie 2018, Popușoi Roman a fost recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 217 alin.(2) Cod penal, fiindu-i stabilită o pedeapsă sub formă de amendă în mărime de 500 unități convenționale, ceia ce constituie 25.000 lei.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță, în fapt, a constatat că, Popușoi Roman, la 24.06.2017, în timpul zilei, aflându-se în XXXXX, urmărind scopul păstrării ilegale a drogurilor, dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările lor și dorind în mod conștient survenirea acestora, acționând cu intenție directă îndreptată la atingerea scopul său, a păstrat asupra sa masa vegetală uscată și mărunțită de culoare verde cu greutatea de 2,46 g, ambalată într-un pachetel din hârtie, până la orele 17:00, când, fiind reținut de colaboratorii de poliție pe XXXXX, a fost escortat în Inspectoratul de Poliție Buiucani din XXXXX unde, pachetul vizat supra a fost ridicat și sigilat de colaboratorii de poliție.

Conform raportului de constatare tehnico-științifică nr. 34/12/l-R-3941 din 19.07.2017, a fost stabilit că, masa vegetală uscată, grosier mărunțită, de culoare verde, într-un șervețel din hârtie, de culoare albă, ridicată de la Popușoi Roman, reprezintă marihuană, care se atribuie la categoria substanțelor stupefiante. Cantitatea substanței stupefiante-

marihuană, constituie 2,46 g (masă uscată), iar conform listei substanțelor narcotice, psihotrope și a plantelor care conțin astfel de substanțe, depistate în trafic ilicit, precum și cantitățile acestora, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr.79 din 23.01.2006, cantitatea de 2,46 g, de marihuană, se atribuie la proporții mari.

Astfel, instanța de fond a stabilit că, prin acțiunile sale intenționate Popușoi Roman a comis infracțiunea prevăzută de art. 217 alin.(2) Cod Penal, individualizată prin „*circulația ilegală a substanțelor psihotrope fără scop de înstrăinare, manifestată prin păstrarea și transportarea substanțelor psihotrope săvârșite în proporții mari*”.

3. Legalitatea și temeinicia sentinței de condamnare, a fost atacată cu apel de către procuror și de avocatul Ceban Victor în numele inculpatului, care a solicitat casarea cu pronunțarea unei noi hotărâri.

3.1 Procurorul a solicitat casarea sentinței, rejudecarea cauzei cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care lui Popușoi Roman să-i fie stabilit pedeapsă de 1 an închisoare, cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

În motivarea apelului, procurorul a indicat că, instanța corect a calificat acțiunile lui Popușoi Roman și calificarea juridică nu se contestă, însă pedeapsa stabilită o consideră prea blândă și neproportională cu pericolul social a acțiunilor criminale comise. În cadrul cercetării judecătorești nu au fost stabilite careva motive care ar concluziona că nu este rațional ca inculpatul să nu execute pedeapsa cu închisoare, prevăzută de lege pentru fapta săvârșită.

Astfel, acuzarea consideră că pedeapsa stabilită inculpatului prin aplicarea amenzii în mărime de 500 u.c., este prea blândă și nu-și va atinge scopul de corectare a condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea acestuia, cât și din partea altor persoane.

3.2 Avocatul Ceban Victor în numele inculpatului a atacat sentința, prin care a solicitat casarea sentinței, rejudecarea cauzei cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care Popușoi Roman să fie achitat.

În motivarea apelului, avocatul a indicat că, martorii Cristiuc Serghei și Rojnița Ion au ascuns de la organele de urmărire penală o informație foarte importantă care a devenit cunoscută în cadrul urmăririi penale și anume că în momentul reținerii lui Popușoi Roman, a mai fost reținută și supusă percheziției corporale și o altă persoană care trecea alături de inculpat în momentul reținerii. Martorii au tăinuit persoana respectivă, nu a fost atrasă această persoană în proces în oricare calitate procesuală, a fost ascunse datele personale ale acestei persoane de la organele de urmărire penală și de la instanța de judecată. Faptul că ambii martori care totodată sunt și persoanele care au întocmit procesul-verbal de cercetarea la fața locului, au ascuns intenționat datele importante, nu le-au reflectat în procesul-verbal, demonstrează că acestea nu sunt imparțiali și nu au reflectat în procesul-verbal de cercetarea la fața locului din 24.06.17 informația veridică.

Totodată, susține avocatul, că în conținutul raportului de constatare tehnico-științifică nr.34/12/1-R-3941 lipsesc datele care se referă la cercetările asupra greutateii masei vegetale prezentate experților spre cercetare. În raportul de expertiză nu a fost descris în ce mod

expertul a constatat că greutatea masei vegetale constituie un anumit gramaj, cu ce instrumente a constatat greutatea substanței respective, condițiile umedității, cantitatea substanțelor narcotice active în masa vegetală prezentată la expertiza.

Atrage atenția că raportul de constatare tehnico-științifică nr.34/12/l-R-3941 nu este un act procedural în sensul stabilit de art. 6 alin.(1) Cod de procedură penală, ci o sursă de probă. De asemenea nu se supune reglementării art. 251 alin.(4) Cod de Procedură Penală și procesul-verbal de cercetare la fața locului care după natura sa, conform art. 6, alin.(1) Cod de Procedură Penală, este un act de constatare. Oricare act întocmit de către organele de urmărire penală urmează să fie verificat de către instanța de judecată asupra verosimilității conținutului independent de respectarea procedurii formale stipulate de legislația procesuală. Pentru că orice act chiar și întocmit din punct de vedere a legislației procesuale în conformitate cu legea, dar care conține datele denaturate nu poate servi pentru instanța de judecată în calitate de sursă de probe.

Așa dar, avocatul a considerat că, de către instanță nu a fost suspusă examinării veridicitatea procesului-verbal de cercetarea la fața locului, depozițiilor martorilor respectivi, raportul de constatare tehnico-științifică nr.34/12/l-R-3941, or, cercetarea greutății masei vegetale transmise spre expertiză are importanță critică pentru calificarea presupusei fapte.

4. Prin decizia Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 20 martie 2019, apelul avocatului Ceban Victor în interesele inculpatului a fost respins.

A fost admis apelul prin casarea parțială a sentinței, rejudecată cauza și pronunțată o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță, după cum urmează: s-a aplicat lui Popușoi Roman pedeapsă sub formă de 6 (șase) luni închisoare, cu executarea în penitenciar de tip semiînchis. În rest, sentința a fost menținută.

5. În partea descriptivă a deciziei, instanța de apel a menționat că, instanța de fond, examinând probatorul, a considerat dovedită indubitabil vina inculpatului în comiterea art. 217 alin.(2) Cod penal.

Instanța de apel a considerat că prima instanță just și-a întemeiat sentința în baza declarațiilor martorilor și probelor scrise, iar prin analiza lor cu certitudine s-a dovedit vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunii incriminate, iar acuzațiile sunt bine justificate standardului de dovadă „în afara dubiilor rezonabile”, la această concluzie a ajuns instanța de apel din analiza probelor pertinente și concludente, utile administrate în ședința de judecată care nu au fost combătute de către partea apărării, astfel de dovadă rezultă din existența deducerilor suficient de puternice, clare și concordante sau a similitudinilor prezumției de fapt necombătute, care poate fi luat în considerație de comportamentul părților când sunt obținute dovezile respective.

Curtea de Apel a reiterat că la caz, în acțiunile inculpatului a fost prezenta latura obiectivă, în situația în care în speță s-a confirmat existența obiectului material care constă din substanța de marihuană în cantitate de 2, 46 grame, fapt confirmat prin raportul de constatare tehnico-științifică nr.34/12/l-R-3941 din 19.07.2017, ridicată de la Popușoi Roman, ce reprezintă marihuană, care se atribuie la categoria substanțelor stupefiante.

Așa dar, în acest sens, instanța de apel nu a putut să rețină ca fiind veridice declarațiile inculpatului Popușoi Roman XXXXX, care în cadrul cercetării judecătorești a menționat că nu a comis infracțiunea incriminată. Astfel, prin declarațiile martorilor audiați și probelor scrise, s-a confirmat integral păstrarea și transportarea substanțelor psihotrope săvârșite în proporții mari.

Referitor la opinia apărătorului care are dubii cu privire la veridicitatea procesului-verbal de cercetare la fața locului din 24.06.2017, instanța de apel a reținut că acesta opinie este subiectivă și fără suport juridic, or, în conformitate cu art. 118 alin.(1) și (4) Cod de procedură penală.

Faptul pretins de avocat, că în momentul reținerii lui Popușoi Roman, a mai fost reținută și supusă percheziției corporale și o altă persoană care trecea alături de inculpat în momentul reținerii, nu atrage nulitatea procesului-verbal de cercetare la fața locului din 24.06.2017 prin prisma art. 251 Cod de procedură penală, în situația în care, la caz, nu s-a stabilit o încălcare a prevederilor legale atâta timp cit persoana care este indicată în actul de constatare – Ostaș Cristian, nu are relevanța la prezenta cauza penală, începând cu efectuarea urmăririi penale.

Cu privire la raportul de constatare tehnico-științifică nr.34/12/1-R-3941 din 19.07.2017, potrivit căruia avocatul susține că lipsesc datele care se referă la cercetările asupra greutateii masei vegetale, în acest sens, instanța de apel a reținut că circumstanța dată nu constituie un temei de a declara nulitatea probei date, or, drepturile și obligațiile specialistului prevăzute la art. 87 Cod de procedură penală au fost aduse la cunoștință specialistului, precum și fiind avertizat de răspundere pentru prezentarea cu bună știință a unei concluzii false conform art. 312 Cod penal al RM, fapt confirmat prin semnătură.

Instanța de apel a considerat că instanța de fond și-a motivat soluția luată, arătând în mod concret la împrejurările care confirmă sau infirmă o acuzație penală, pentru a permite părților să utilizeze eficient orice drept de apel/recurs eventual, o curte de apel poate, în principiu, să se mulțumească de a relua motivele jurisdicției de primă instanță.

Privitor la pedeapsă, instanța de apel a considerat că, instanța de fond eronat a conchis că o pedeapsă non privativă de libertate este echitabilă la caz, care va atinge scopul legii penale de restabilire a echității sociale, corectare a condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea condamnaților, cât și a altor persoane, or, inculpatul urmează să conștientizeze fapta comisă, care a tentat asupra relațiile sociale cu privire la circulația legală de substanțe narcotice, psihotrope sau a analoagelor lor.

Așa dar, instanța de apel a notat că la individualizarea pedepsei penale stabilite inculpatului în prezenta speță, instanța de fond a pus accentul mai mult pe personalitatea persoanei vinovate, fără a învedera și alte criterii de individualizare a pedepsei penale, cum ar fi gravitatea infracțiunii săvârșite, influența pedepsei asupra corectării și reeducării vinovatului.

Instanța de fond neîntemeiat a conchis că împrejurările prezentei cauze penale, îndeosebi cele reținute de către această instanță, ce vizează personalitatea inculpatului, sunt suficiente pentru a aplica pedeapsa în formă de amendă.

Instanța de apel la individualizarea, stabilirea categoriei și termenului pedepsei inculpatului a ținut cont de prevederile art. 6, 7, 16, 61, 75, 76, 77, 78, Cod penal, a ținut cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, care s-a atribuit la categoria infracțiunilor ușoare prin prisma prevederilor art. 16 Cod penal, de faptul că infracțiunea a fost săvârșită din intenție, de personalitatea inculpatului, care anterior nu a mai comis infracțiune, nu se află la evidența medicului psihiatru, dar se află la evidența medicului narcolog cu diagnosticul „Consumator de stupefiante – marijuana”

6. Nefiind de acord cu decizia instanței de apel, avocatul Ceban Victor a atacat-o cu recurs ordinar, solicitând restabilirea termenului de recurs, anularea deciziei și pronunțarea unei decizii noi de achitare prin care inculpatul va fi recunoscut nevinovat în comiterea infracțiunii imputate pe motivul lipsei componentei de infracțiune.

În recurs se menționează că, pentru achitarea amenzii aplicate în termen inculpatul a fost nevoit să facă mai multe împrumuturi. Considerând că după achitarea amenzii și-a ispășit pedeapsa, situația financiară proastă și problemele de sănătate ale mamei Popușoi Elena, a fost nevoit să plece peste hotare la muncă. S-a refuzat de avocatul ales, din motive financiare și considerând că după finisarea procesului și achitarea amenzii nu mai are nevoie de serviciile date. Fiind peste hotare nici inculpatul și nici avocatul ales nu a primit apelul înaintat de procuror, nu au fost la curent de examinarea dosarului în Curtea de Apel sau de primirea deciziei motivate. Decizia a fost înmănată avocatului ales de către inculpat la 08.10.2019.

Consideră că circumstanțele invocate servesc drept temei pentru restabilirea termenului de recurs.

Atât instanța de fond cât și cea de apel nu au dat apreciere încălcărilor invocate de către partea apărării. Instanța de apel fără careva motive legale a modificat sentința instanței de fond prin pronunțarea unei decizii neîntemeiate prin care a modificat sancțiunea aplicată inculpatului schimbând amenda pe privațiune de libertate. Ignorând că inculpatul niciodată nu a fost atras la răspundere, nu are circumstanțe agravante și a achitat amenda.

7. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat, în raport cu actele cauzei, Colegiul Penal al instanței de recurs conchide asupra inadmisibilității acestuia, pentru următoarele motive.

Potrivit dispoziției art. 432 alin. (2) pct. 2) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că recursul este declarat peste termen.

Din actele cauzei se constată că avocatul Ceban Victor, la 10 octombrie 2019, a declarat recurs ordinar solicitând restabilirea termenului de recurs, anularea deciziei și pronunțarea unei decizii noi de achitare prin care inculpatul va fi recunoscut nevinovat în comiterea infracțiunii imputate pe motivul lipsei componentei de infracțiune. În argumentarea acestei soluții, partea menționează că instanțele de fond nu au ținut seama de mai multe norme penale și procesual-penale și au pronunțat arbitrar o sentință de

condamnare în privința lui, stabilindu-i pedeapsa de 6 luni închisoare, cu executarea acesteia în penitenciar de tip semiînchis.

Una din cerințele obligatorii, la depunerea recursului, se referă la respectarea termenului de declarare a acestuia de către titularii cererii respective. În corespundere cu prevederile art. 422 Cod de procedură penală, termenul de declarare a recursului este de 30 de zile de la data pronunțării deciziei instanței de apel. Ca atare, termenul de recurs are caracter imperativ, în sensul că depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita calea de atac, iar recursul declarat după expirarea termenului se consideră ca tardiv, deoarece legea procesual-penală nu prevede posibilitatea de repunere în termen a recursului.

În același context se relevă că, potrivit dispozițiilor art. 230 alin. (2) Cod de procedură penală: „în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen.”

Reieșind din actele cauzei se constată că decizia instanței de apel, contestată de recurent, a fost pronunțată integral la 17 aprilie 2019. La ședința de judecată din 20 martie 2019, a fost pronunțat dispozitivul deciziei nominalizate, iar potrivit procesului-verbal, inițial inculpatul și avocatul său au fost prezenți la ședința de judecată, după care nu s-au prezentat în rânduri repetate la ședința. Acestea a dus la pronunțarea încheierii de căutare a inculpatului și numirea avocatului din oficiu, Sandu Daniela. Avocatul Sandu Daniela a fost prezentă la pronunțarea dispozitivului, de asemenea conform scrisorii din 22.04.2019 a fost transmisă copia deciziei instanței de apel în adresa inculpatului și avocatului din oficiu (f.d. 69). Din spusele avocatului Ceban Victor, el a primit decizia la 08.10.2019, ca urmare a depus cerere de recurs la 10 octombrie 2019 cu solicitarea de a restabili termenul de recurs.

Potrivit art. 319 alin. (2) Cod de procedură penală, *partea prezentă la un termen de judecată nu mai este citată pentru termenele ulterioare, chiar dacă va lipsi la vreunul dintre aceste termene*. Din economia acestei norme, se desprinde faptul că, dacă partea, cunoscând despre data următoarei ședințe, însă nu se prezintă la aceasta, consecințele neprezentării îi sunt imputabile, iar despre rezultatele ședinței partea urmează să se documenta individual. Or, cele consemnate supra sunt subsecvente și speței date, adică faptul că inculpatul nu s-a prezentat la ședința de judecată la care a fost pronunțat dispozitivul și decizia integrală a instanței de apel, nu îl absolvă de a declara în termen recursul ordinar.

În același context, este important de a menționa că, la pronunțarea hotărârii integrale legea nu solicită obligatoriu prezența părților, iar pentru părțile care nu s-au prezentat la pronunțarea sentinței, se consideră că au luat cunoștință de conținutul hotărârii motivate la data pronunțării, mai mult că hotărârile se plasează pe portalul web al instanței de judecată, astfel devenind publice pentru toți. Călăuzitoare în acest sens este și practica judiciară, potrivit căreia s-a statuat că neprezentarea părților, care au fost legal citate la ședința de judecată, dar s-au eschivat de a se prezenta, termenul de atac și pentru acestea oricum se calculează din momentul pronunțării hotărârii integrale.

Pe cale de consecință, având în vedere cele consemnate supra, Colegiul reține că, în cauza deferită judecării, termenul de declarare a recursului a fost omis de către recurent,

respectiv argumentele aduse de acesta în cererea de recurs nu vor fi preluate pentru examinare, partea fiind decăzută din dreptul de a exercita această cale de atac.

Relevante în acest sens sunt și unele aspecte ale principiului securității raporturilor juridice ce se conțin în hotărârea CtEDO din 05 iunie 2012 în cauza *Ghinea contra Moldovei*, unde s-a statuat că: „ ... *principiul egalității armelor, care reprezintă unul din elementele noțiunii mai largi a procesului echitabil – presupune că fiecare parte beneficiară de o posibilitate rezonabilă de ași prezenta cazul în condițiile, că nu ar pune-o într-un dezavantaj substanțial în raport cu cealaltă parte.*” Prin alte cuvinte, aplicarea regulilor referitoare la termenele limită este de natură să aducă atingere principiului egalității armelor în cazul în care părțile nu beneficiază de aceleași mijloace pentru a-și susține argumentele în fața instanței.

8. În temeiul art. 432 alin. (1) – (2) pct. 2) Cod de procedură penală, Colegiul Penal

d e c i d e :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de avocatul Ceban Victor în numele inculpatului, împotriva deciziei Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 20 martie 2019, în cauza penală privindu-l pe Popușoi Roman XXXXX, ca fiind declarat peste termen. Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 10 ianuarie 2020.

Președinte

Diaconu Iurie

Judecător

Catan Liliana

Judecător

Guzun Ion